

== Velja po pošti: ==
 Za celo leto naprej . . K 28.—
 za en mesec 2-20
 za Nemčijo celoletno . . 29.—
 za ostalo inozemstvo . . 35.—
V Ljubljani na dom:
 Za celo leto naprej . . K 24.—
 za en mesec 2.—
 V upravljanje prejemano mesečno . . 1-70
== Sobotna izdaja: ==
 za celo leto 7.—
 za Nemčijo celoletno . . 9.—
 za ostalo inozemstvo . . 12.—

SLOVENE

== Ilustrati: ==
 Enostolna petitvrsta (72 mm):
 za enkrat po 18 v
 za dvakrat " 15 "
 za trikrat " 13 "
 za večkrat primeren popust.
 Poročna oznaka, zahvale, osmrtnice itd.:
 enostolna petitvrsta po 23 vin.
== Poslano: ==
 enostolna petitvrsta po 40 vin.
 Izhaja vsak dan, izvenredno ne-
 delje in praznike, ob 5. uri pop.
 Redna letna priloga Vozni red.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rokopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne
 sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 74.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvo je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun
 poštne hranilnice avstrijske št. 24.797, ogrske 26.511,
 bosn.-hero. št. 7563. — Upraviškega telefona št. 188.

LISTEK.

Predor.

Tam, kjer teče Masa v dveh rokavih skozi Ardene, vodi vzhodno mimo malega mesta važna zvezna železnica v Pariz.

Med južnim in severnim rokavom Mase je ležal 150 m dolg predor. Francozi so razstrelili vse štiri mestne mostove čez Maso in tudi ta predor. V svojem slepem besu so tu kakor v celi svoji preplašeni deželi razdrli vse, kar bi moglo sovražniku olajšati zveze. In pri tem niso mislili na organizacijo naših železniških čet, na to občudovanja vredno, gradečo organizacijo, katere delovanje je bilo moči tudi sedaj s strmljenjem opazovati.

Ko so železničarji na svojem potu dospeli do te nove ovire, je bilo predvsem treba odločiti vprašanje, ali naj se tunel popravi, ali pa po ovinkih zgradi nova železnica. Ko so proračunali potrebni čas za izvršitev enega in drugega dela, so se odločili za popravilo predora in nemudoma začeli z izčiščevalnimi deli.

Od obeh strani so prodirali v rov

dol. Zajedli so se od treh strani v rov. V sredi so napravili luknjo z minami, jo razširili z novimi razstrelbami ter potem izmetali kršje in sipino iz sesedlega se rova naravnost navzgor.

Večer. Luknja sredi predora je 50 m dolga in 40 m široka. Iz globine 22 m zija ogromna odprtina, krog katere teko izkopane police druga vrh druge, vsega vkup sedem. Po teh policah se izmetava material. Na dnu luknje zaposleno moštvo meče zemljo na prvo polico, ki leži v višini njihovih glav, od tu meče zemljo enako število mož na drugo polico in tako gre delo naprej od police do police no vrha, odkoder se material odvaža po poljski železnici. Na dnu si svetijo z bakljami.

To kopanje in izmetavanje krog in krog v temnem zemeljskem kotlu, to sistematično zmagovanje ogromnih množin, to enoglasje in ritem, ki je vse obvladoval in pospeševal delo, vse to se je v močni temi zlivalo v veličastno lepo sliko. Kakor so v starih časih ob stiski požarov romali vodni čebri v dolgi verigi iz rok v roke, tako so tu za hišo visoko spravljeni na dan ilovnate zemeljske mase. Čez vse to pa razlit jasen lunin svet in modrikasta luč velikih obločnic, ki so dobivale svojo moč iz mestne elektrarne.

ga moštva. Od juga in severa. Delajo rove in v lorah izvažajo zemljo. Zadeli so bili na velike ovire. Vodovod, ki je trdnjavo in mesto preskrboval z vodo, je bil razdrt in treba ga je bilo zopet hitro popraviti. Cevi še začasno vise, podprte z visokimi tramovi, počez nad robom luknje. Medtem pa mestni delavci grade vodovodno napeljavo po ovinkih. Delo se vrši popolnoma ločeno. Za zgradbe in dela v korist mestu se najamejo delavci, kjer pa gre za vojaške koristi, so samo nemški vojaki, ki delajo z ganljivo vnemo in nikdar omagujejočo silo.

Popolno izčiščenje tunela je trajalo okroglo štirinajst dni. V tem času je bilo premaknjeno do 15.000 kubičnih metrov zemlje. Na delu je bila ena železniška stotinja in tri stotnje železniškega bataljona, vsega vkup okroglo 800 mož. Delali so v šitah ponoči in podnevi. Med posamnimi stotnjami in šitami se je vnelo tekmovanje, kdo bo najhitreje delal. In ta tekma je koristila celokupnemu delu, tako da je bilo sovražnikovo opustošenje v nepojmljivo kratkem času popravljeno.

Mesto samo leži zapuščeno in puščobno; kar je ostalo prebivalcev, gledajo s topim začudenjem in marno delo v predoru. Tudi tu se vidi posledice

stematično gojenega divjega strahu. Preje so se mudile v mestu francoske čete. Ko so se potem na svojem pohodu proti zapadu na višinah pokazali Nemci, je župan nagovoril prebivalstvo k divjemu begu. Bolne žene in otroke so naložili na vozove in odpeljali. Obrati so se ustavili, trgovine in hiše zaprle. Polovica prebivalstva je zbežalo. In še le sedaj vidijo ostali, da jim Nemci prinašajo pomoč in kruh. Polagoma se odpirajo hiše. Pristisnila je lakota in po skrbi nemške uprave dobi vsak prebivalec vsak dan odmerjeni delež hrane. Žene in dekleta opežujejo krog vojašnic in straž. Na cestnih križiščih, pod nemškimi kašipoti, stoje razcapane skupine. In povsod, vse do sredi polj zunaj mesta nemški vojaki in straže.

Od juga gor zamolklo bobni grmenje težkih topov.

Od vzhoda sem, od Sedana, že vozi vlak za vlakom nov vojni material in živež. Danes se morajo še ustavljati na zadnji postaji pred razdrtim predorom, toda jutri že bodo gromeli skozi predor prvi vlaki. In zopet je pridobljen nadaljen, važen kos dežele. Nov kos zemlje je sovražniku iztrgan in na trudoma popravljenih potih se nemškim četam dovaža nov vir moči za vojno in zmago: kruh in streljivo.

Obleganje Przemysla.

Vojni poročevalci brzojavljajo dne 19. t. m.: Po tridnevni zelo težavni vožnji smo se pripeljali v torek zvečer v trdnjavo Przemysl. Trdnjava je popolnoma prosta sovražnika. — **Po tritedenskih zelo krvavih bojih**, v katerih so hoteli Rusi z vsemi sredstvi udreti v trdnjavo, **so pustili gore mrličev**. Svojo nalogo je trdnjava pod poveljstvom podmaršala Kusmaneka sijajno izpolnila in je odbila vse napade. **Rusi so izgubili 40.000, naši le 1000 mož**. Trdnjavske čete so se vojskovala z neprekosljivo hrabrostjo. Na posameznih krajih je došlo do vročih bojov mož z možem; v teh bojih so vedno zmagali deli naših čet, dasi so vojskovali ruski vojaki obupen boj, ker so jim za hrbtom grozile lastne strojne puške, da jih prisilijo prodirati. Dejansko so streljale ruske strojne puške večkrat v svoje lastne vrste. V mesto Przemysl so padali tudi šrapneli, a mesto je le malo trpelo.

Z živili je bil Przemysl zadostno preskrbljen, ker je moralo civilno prebivalstvo dokazati, da je z živečem za tri mesece preskrbljeno. Med obleganjem se je življenje v mestu skoraj normalno razvijalo. Obnašanje trdnjavskega poveljnika in posadke je vzbujalo tako veliko zaupanje, da ni bil nihče vznemirjen. Vsak dan so izhajali časopisi z vojnimi poročili v nemškem, ogrskem in v poljskem jeziku, ki so dohajala v mesto po brezžičnem brzojavu.

Po 36urni avtomobilni vožnji smo prišli v ponedeljek z zadnjo kapljo bencina v osvobojeni Przemysl. Cele noči smo potovali, vozeči se mimo tisočev voz, mrtvih teles padlih vojakov in trupel mrtvih konj, mimo težkega topništva in poljskih pekarn, ki so na vso moč delale. Vsaj dvanaajstkrat smo se ustavili na neprehodni cesti, tako da so nas morali z lopatami izkopati iz ilovice in blata. Končno nismo mogli naprej; prespali smo noč v avtomobilu sredi ceste.

Ko se je zdanilo, so napeli naši motorji zadnje sile, da nas odpeljejo. Jaz sem prvi zasedel avtomobil. O pustolovni vožnji te noči vas bom pisмено izvestil. Za sedaj vam pošiljam poročilo o obleganju Przemysla na osnovi avtentičnih podatkov.

Kako se je vršilo obleganje.

Dne 16. septembra so se prikazali Rusi prvič pred trdnjavo. Sovražnik se je obotavljaje približeval. Najprej so prišli kozaški oddelki, za njimi pehota; kmalu za temi pa velike mase vojaštva, ki so kakor železni obroč obkolile trdnjavo.

Sovražnik se je zelo težko približeval, ker je vsak čas izpadla posadka iz trdnjave ter s tem pokazala svoj ofenzivni duh. Vsak korak so morali plačati Rusi s težkimi žrtvami. Naši topovi so izvrstno delovali že na veliko daljavo.

Dne 2. okt. smo zapazili zunaj na polju veliko belo zastavo, ki se je počasi približevala našim črtam. Prišel je parlament, neki podpolkovnik ruskega glavnega štaba. Častniki našega glavnega štaba so spremili parlamentarja, ki je imel zavezane oči, v trdnjavo na posvetovanje. Cel ta prizor je izgledal skoro šaljivo, in skoraj se je slišalo, da bi si Rusi hoteli od nas izposoditi nekoliko topov. Parlamentar je prinesel pismo poveljnika oblegovalne vojske, ki ni bil drugi kakor Bulgar Radko Dimitrijevič. V pismu poziva naše poveljstvo, da mu izroči trdnjavo.

Dne 5. oktobra so Rusi energično naskočili našo jugovzhodno fronto in obenem na drugih straneh uprizorili demonstrativne juriše proti drugim fortom. Takoj smo spoznali sovražnikov namen, da hoče z močnim razvojem sil in groznim bombardiranjem iz 8-, 10-, 15-, 18- in 20kaliberskih topov po vzoru Drinopolja, ali celo Lütticha tudi z mornariškimi topovi z naskokom osvojiti trdnjavo, katera je stala neomajno v tem silnem ognju.

Naskok se je pričel 6. oktobra in je trajal brez prenehanja 72 ur. Vsi napadi so bili od naših hrabrih čet, ki niso

niti v ognju najtežjih ruskih topov izgubile hladnokrvnost, razbiti. Naše moštvo je streljalo z velikim uspehom. Posebno velik je bil učinek streljanja pešcev, strojnih pušk kakor tudi topničarjev. Rusi, prezirajoči smrt, so zopet napadali, pri čemur so si znali izvrstno pomagati s kopanjem strelnih jarkov. Tudi rusko topništvo je izvrstno delovalo, ali z zelo majhnim uspehom, ter se je mogla škoda na utrdbah takoj popraviti. V mesto samo je padlo malo granat, posebno blizu zgradb poveljništva. Utrdbe same so bile malo poškodovane. Neka utrdba je bila zadeta na 250 krajih, ali je ostala popolnoma nepoškodovana. Oblegovalna vojska je štela pet zborov, največ takih čet, ki so bile nalašč izurjene za oblegovalne boje.

Dne 8. oktobra je napad prenehal. Ruske čete so se umaknile in naše čete so jih energično preganjale. Umikanje je bilo podobno begu. Medtem je bila ofenziva naše glavne vojske tako uspešna, da je sedaj Przemysl svoboden. Samo na vzhodni fronti še demonstrirajo ruske čete, najbrž da skrijejo svoje umikanje. Kanonada traja danes od ranega jutra. Z dovoljenjem trdnjavskega poveljnika sem obiskoval dan pozneje utrdbo v skupini Siedliczka. To je edina točka v trdnjavski črti, kjer so Rusi v noči od 7. na 8. oktobra prodrli skozi različne ovire, ali hvala junaški posadki, katera se je borila tri in pol ure proti petkrat močnejšemu sovražniku, dokler ni prišla pomoč. Rusi, ki so prodrli, so plačali svoje drzno podjetje s smrtjo ali pa so bili vjeti, nobeden se ni vrnil. Še sedaj se vidijo sledovi grozne bitke, ki nima, kar se tiče grozovitosti, para. — Hrvatoma morem sporočiti, da je bil eden njihovih sinov, in to nadporočnik v prvem topniškem polku z Dunaja, Janko Švrljuga, rodом iz Zagreba, poveljnik te utrdbе.

Obisk utrdbе.

Gromenje topov iz okolice, kjer se je vršil velik boj, sem čul ves čas, odkar sem bil v trdnjavi. Od časa do časa so topovi posebno močno gromeli. Z dovoljenjem trdnjavskega poveljnika sem obiskal neko utrdbo, vodil nas je njen poveljnik, je bilo zelo zanimivo. V štiridnevem boju je bila utrdba petstokrat zadeta, blizu utrdbе je padlo približno 6000 krogel. Iz utrdbе same se je tritisočkrat ustrelilo. Sovražnik se je približal utrdbi do 700 korakov in je izgubil 5000 mrličev. Naši so izgubili le enega mrtvega in sedem ranjencev. Poškodbe, ki so se zadale utrdbi podnevi, so se vedno ponoči popravile. Poveljnik ji je nadporočnik Mikes. Okolica utrdbе je bila popolnoma prazna in preprežena z žičnimi ograjami. Zadnja stran utrdbе se najlažje primerja z vinskimi kletmi. Na vse strani vodijo vojne železnice in brbojavne žice k zalogi municije. Na drevesih so se nahajala opazovališča za vodstvo ognja. Blizu utrdbе se je bil boj, ki so ga udeležili tudi deli grškega armadnega zbora. Sovražnik je bil vržen nazaj in je moral pobegniti čez San.

Przemyselski poveljnik podmaršal pl. Kusmanek o hrabri obrambi Przemysla.

Poveljnik trdnjave Przemysl se je o bojih za Przemysl izjavil:

Pogled na Przemysl.

21dnevno obleganje od 18. septembra do 8. oktobra šteje za me sedem velikih dni.

Obleganje se je pričelo 18. septembra. 2. oktobra je prišel ruski parlamentar. 4. oktobra se je slovesno slavil cesarjev god. Ob slavnostni pojedini sem dobil cesarjev brzojavni odgovor na čestitko, ki me je osrečila. 5. oktobra je pričelo postajati obleganje silnejše, 7. oktobra je dosgelo višek, 8. oktobra je postalo zopet slabejše. Včeraj (18. t. m.) sem dobil zopet cesarjevo brzojavko. Kakor je bil tudi položaj resen, v katerem smo se nahajali, nisem o izidu nikakor dvomil. Od ponedeljka do srede, t. j. od 5. do 7. oktobra sem doživel najbolj kritične ure svojega življenja; a s takimi četami in s takim častniškim zborom, je zaklical poveljnik navdušeno, smo morali zmagati!

Na vprašanje, kje da je bilo obleganje najhujše, je odgovoril poveljnik: Povsod je bilo močno, a osobito silno je bilo na jugovzhodu pri Bikovopcu in na jugu pri Ozikowski in pri Dumkoviczy; najsilovitejši je pa bil napad proti Siedliski; šrapneli so padali tudi v mesto. Če sem poveljniško poslopje zapustil, so me pozdravljale granate. Neki ruski podpolkovnik je izjavil: Przemysl in trdnjava bosta najkasneje v dveh do štirih dneh naša; no, zmotil se je, je pristavil lahko se smejljaje poveljnik.

V nadaljnjem razgovoru je naglašal podmaršal Kusmanek, da je sovražnikova tehnika kolosalna. Zdi se, da so pehoti posebej vtepli napad na trdnjavo, ruska artiljerija strelja mojstrsko. Silo ruskega napada, a še bolj dobro kakovost naših sklepov dokazuje dejstvo, ker smo našli na neki naši utrdbi 300 strelcev, ki so popolnoma zadeli utrdbo.

Razpoloženje naših čet je bilo občudovanja vredno. Če bi hotel te pridne ljudi popolnoma pohvaliti, bi ne našel dovolj besedi, samo to rečem: Popolnoma so zahvalili pohvalo Njegovega Veličanstva.

Rusi opustili obleganje Przemysla.

Dne 8. oktobra je pričelo rusko obstreljevanje ponehavati. V Przemyslu so imeli vtis, da se Rusi umikajo. Posadka je nato podzvela enega častnika; ujela je veliko ruskih vojakov in zaplenila ruske topove. Umikanje Rusov je deloma prešlo v beg. Deli naše armade, ki so dohajali, so nato v zvezi s posadko razbili oblegovalno črto. Dne 11. oktobra se je zbralo prebivalstvo, 10.000 vseh, v cerkvah in sinagogah k molitvi; po službi božji je korakalo pred poveljstvo, kjer je prirejalo poveljniku ovacije. Zveza Przemysla z zunanjim svetom ni bila nikdar popolnoma prekinjena. Funkcioniral je brezžični brzojav; 1. oktobra je priletel iz glavnega stana v trdnjavo neki letalec, ki se je vrnil 6. oktobra z važnimi poročili.

Tretji armadni zbor

se nahaja v izbornem stanju in se junaško vojskuje. Razpoložene so čete prav dobro. Vojaki izvrstno izgledajo. V sedanjih bojih ob reki San je nalozena našim domačim četam zopet sijajna naloga, ki jo bo naš železni tretji armadni zbor gotovo častno izvedel v slavo domovine in v svojo čast.

Pismo slovenskega vojaka iz Przemysla.

Pismo vojaka, ki je od začetka vojske v Przemyslu, piše svojim z dne 11. oktobra: Naznamim, da smo tri tedne hude boje bojevali ponoči in podnevu, nazadnje smo bili 72 ur neprenehoma v hudih bojih. Sedaj smo sovražnika od naše trdnjave pregnali z našimi majhnimi žrtvami, druge naše čete ga pa že ženo v Rusijo. Pot mu svetijo naši topovi. Naša baterija je bila dobro pohvaljena od trdnjavskega poveljnika, ker smo dobro odstreljevali; imeli smo velike topove havbice. Popreje smo dobro in pridno delali, zdaj imamo bolj počitek; kar dolčas je, ker več ne slišimo gromenja topov. Na-

sprotnike smo, kar jih nismo pobili, pognali v njihovo domovino nazaj.

Zanimivosti z južnega bojišča.

Kako Srbi ljudstvo goljufajo.

Ze večkrat smo registrirali po tujih časopisih in brzojavnih dopisnih uradih, kako Srbi goljufajo ljudstvo, posebno vojsko. Srbsko vojno ministrstvo tekmuje z vlado v laži in goljufiji. Vojska je celo izdajala poseben časopis »Ratni Vesnik« = vojni vestnik, v katerem je fabricirala brzojave in lagala o zmagah srbske vojske. Po srbskih vesteh bi izgledalo, kakor da sta Avstrija in Nemčija izginili s tega sveta. Par primerov. Naši so ujeli neke pri Han Pijeska štiri Srbe-vojake, in ker je njihovo pripovedovanje mnogo veljalo in izdajalo podatke o položaju, gibanju in številu srbske vojske — so jih odpeljali v Sarajevo. Ko je vlak prišel do Zenice, vpraša eden ujetnikov: Ali gremo v Zagreb?

Kakšen Zagreb? Ali ne vidiš, da smo v Zenici? — je bil odgovor enega spremljevalca; mi gremo v Sarajevo.

Ali niso naši v Sarajevu? — vpraša zvedavi ujetnik. Srb se nato malo zamisli, nato odgovori ves jezen: **E, to so nas goljusali! Nam so pravili, da je Pašić že en mesec in pol v Sarajevu! Ali je kraljevič Aleksander v Budimpešti?** Tudi na to vprašanje so mu spremljevalci negativno odgovorili. **Vojake so doma sleparili, da se prestolonaslednik Aleksander že mesec dni nahaja v Budimpešti.**

Srbski ujetniki so se tako sami prepričali, da se njihova vlada bori samo z lažjo in sleparenjem nevednega ljudstva.

Vrli naši vojaki. — Krepak odgovor Srbom.

Iz pisma, ki je došlo z južnega bojišča posnemamo: Dež je prenehal padati in semtertja je že solnce posvetilo izza oblakov. Mi smo mirni v naših okopih, šele zvečer se prične »paljba« kakor pravijo Srbi. Kakih sto korakov smo oddaljeni eden od drugega ter si skupno dopisujemo. V megli se priplazimo do drevja, pa pribijemo pismo na hrast. Zjutraj je že odgovor. To je sicer nevarno, ali naši ne bi zamudili niti minute, da ne bi dali Srbom primeren odgovor. Neki dan so nam Srbi pisali:

»Hrabri cesarski 78. pešpolk! Pridi k nam in odloži orožje. Imamo vsega: novokuhanega žganja, ovnovine, sladkega, karkoli vam srce poželi. Živela koalicija!«

Mi smo jim odgovorili:

»Hrabri 20. polk! Zastonj se boriš! Položi orožje in prid k nam. Mi imamo fino pečenega kruha, sol, imamo telečje meso in biftek (tega bodo dobili vaši častniki), imamo liker, vino, šampanjec in izvrstne piške. Ovna vam darujemo. Naš cesar in kralj Franc Jožef bo Vaš vladar, ako Bog da in sreča junaška. Živela Hrvatska!«

In zares, hrane imamo dovolj. Pri Srbih je slabo, kakor pripovedujejo uskoki in ujetniki. Nimajo ničesar, da bi oblekli, a zima je pred vrati. Ostani zdrav in ne boj se za me. Uničiti hočemo sovražnika, čeprav bi pri tem vsi padli.

Tako nišejo naši vojaki. Vsak dan dobimo pismo z bojišča in iz vseh veje hrabrost in odločnost.

Vojska v kolonijah.

Vojska v kolonijah, ki so jo pričeli Nemci v Togu, Kamerunu, južno vzhodni in zahodni Afriki postaja polagoma nevarna Angležem. V teh bojih si vsaj dozda angleški vojaki niso pridobili posebnih lavorik; uspehi so le malenkostni. Nemci se namreč uspešno branijo povsod proti angleški premoči, a tudi narodi, ki so si jih podjarmili Angleži, žele svobode in se dvigujejo proti Angležem.

V Indiji poizkuša zdaj Indijec, da se osvobodi angleškega jarma. Vre v Indiji proti Angležem prav za prav vedno. Mali in večji nemiri se ponavljajo že več let. Angleži izvajajo sicer najstrožjo cenzuro, a kljub temu se le čez Kitajsko in čez Carigrad poroča v Evropo o dejstvih, da se je uprl velik del Indijcev proti Angležem. Ustavljen je zato brodarjenje iz Basre v Bombaj, Angleži so zato odposlali domače indijske čete v Evropo in v Afriko in da so Angleži milo prosili Japonce, da naj pošljejo vojake v Indijo in so jim morali veliko obljubiti, da jim pomagajo. Anglija je pa zato razljutila Združene države in tudi svojo kolonialno državo Avstralijo, ki se sama boji Japonce. Zvezo z Japonsko še lahko Angleži drago plačajo; že zdaj so jim izročili otoke v Tihem oceanu, a lahko

še izgube veliko svojih posestev v Aziji in v Tihem oceanu.

V Južni Afriki tudi ni vse tako, kakor žele Angleži. Ko je izbruhnila vojna, se je kmalu pokazalo, da del Burrov ni nikakor zadovoljen, ker se je začel boj proti Nemški Vzhodni Afriki. Veliko pozornost je vzbudilo, ker je odstopil višji poveljnik južno afriške milice, general Bajer. Burski general Herzog in njegovi pristaši pa sploh niso skrivali, da ne simpatizirajo z Angleži, marveč da simpatizirajo z Nemci. Znano je, da del armade, ki ji poveljuje burski podpolkovnik Maritz, sploh ne čuje napasti nemške dežele Damara. Ko je južno afrikanska vlada določila drugega častnika za poveljnika teh čet, so Buri novega poveljnika prijeli in stavili ultimatum Angležem. Ni izključeno, da se Buri upro, da obnove svojo republiko in da napadejo Angleže. Ko to poročajo Angleži sami, ki jih položaj v južni Afriki zelo skrbi, čemur se ni čuditi, ker morajo Angleži porabiti vse svoje sile v Evropi in v Indiji, diamantnih južno afriških poljan že

skoraj ne morejo več braniti in je morebiti za nje Južna Afrika izgubljena.

Tudi v Egiptu vre. Proti Angležem so izbruhnile krvave demonstracije že začetkom septembra. Večina egiptanskih častnikov in vojakov domačinov je odpovala Angležem pokorščino. Razvoj vstaje v Egiptu je odvisen, kakršno stališče zavzame Turčija nasproti Angležem. Če pride med Turki in Angleži do vojske, se bodo pač bili prvi boji ob meji Sirije in Egipta. Egipčani se bodo, o tem niti Angleži sami ne dvomijo, uprli proti Angležem, če prično ob meji grometi topovi. Zelo se mora dvomiti, če bi mogli zdaj Angleži obdržati Egipt, ko se vojskujejo skoraj na celem svetu. Pristaviti se še mora, da so Nemci Angleže v Kamerunu in tudi drugod v Afriki že večkrat porazili, da so nemške križarke na vodah ob Vzhodni Aziji, na Pacifiku in na Atlantskem oceanu uničile veliko angleških parnikov in da zato lahko Angleži v sedanji vojski izgube najlepše kolonije.

Austrijske čete neprestano prodirajo. — Gališko petrolejsko ozemlje zopet v avstrijskih rokah. — Varšava pred obkolitvijo. — Naše motorske baterije pred Varšavo. — Poraz ruske konjenice.

V bitki, ki divja vzhodno od Chyrowa in Przemysla, so naše čete, kakor poroča najnovejšo uradno poročilo, zopet dosegle velike uspehe. Vidi se, da so se Rusi na črti Medyka—Strya—Sambor močno utrdili in da imajo ugodne postojanke. Zato so boji zelo hudi. Posebno je prodiranju naših čet napredovala težkoče višina Magiera pri Mizyniecu, ki leži na sredi črte Medyka—Chyrow. To višino so sedaj naše čete po zelo hudih bojih zavzele. Severno od Mizynieca so naše čete prišle tako blizu sovražnika, da so ga lahko z naskokom napadle. To velja posebno glede višin vzhodno od Medyke. Na desnem (južnem) krilu so Rusi napadli višine jugozahodno od Starega Sambora in napad nadaljevali tudi ponoči. Kljub temu so bili Rusi odbiti. Važno je tudi poročilo, da so naše čete pri Jaroslavu že dosegle vzhodni breg reke San. Rusi so sicer te čete ponoči napadli, pa se je njihov napad popolnoma ponesrečil.

Po uradnih poročilih stoji naša stvar v Galiciji zelo ugodno. Naša glavna armada uspešno prodira od zahoda proti vzhodu in je pri tem zopet osvojila že velik del Galicije. Poleg tega pa prodirajo naše čete od juga čez Karpate proti severu, kjer so že na eni strani prišle v bližino Stryja, na drugi strani pa v bližino črte Strya—Sambor—Drohobycz. Naše čete napadajo tedaj Ruse od dveh strani: od zahoda proti vzhodu in od juga proti severu.

Sploh je pa bojevanje v Galiciji zelo težavno. Ceste so naravnost škandalozne. Vojni poročevalci poročajo, da je vsa armada ogorčena nad slabim stanjem cest. Če le nekoliko dežuje, postanejo ceste tako blatne, da so skoro neprestopne. Trenjske kolone takorekoč kar plavajo v blatu. Cestami manjka tudi trdnega temelja, tako da nastanejo na več krajih po meter globoke jame. Lahko si mislimo, s kolikimi težavami se mora armada boriti, da spravi po takih cestah naprej posebno topove in tren.

Na Rusko-Poljskem se boji nadaljujejo. Močne ruske kavalerijske čete so poizkušale prodirati zahodno od Varšave, pa jih je združena avstrijsko-nemška kavalerija vrgla čez Sochaczew nazaj. Sochaczew leži kakih 40 km zahodno od Varšave ob reki Buri, ki se izliva v Vislo.

Dosedanje operacije na Rusko-Poljskem kažejo, da morajo biti tam močne avstrijsko-nemške čete. Odkod so pa prišle te čete? Prodiranje proti Varšavi je bilo poverjeno izredno močni armadi, ki se je začetkom septembra povsem tajno zbirala med Breslavo in Poznanjem. V drugi polovici septembra je vlak za vlakom vozil te čete na rusko ozemlje pri Kališu. Obsežne varnostne odredbe so omogočile, da so se te čete vozile naprej po progah Kališ—Lodz in Čenstohov—Petrikov. Tako je prišlo, da je začetkom oktobra stala nova, sveža in zelo močna nemška armada komaj 100 km pred utrjeno črto Ivangorod—Varšava. Sedaj so te čete že dosegle Vislo in stoje pred Ivangorodom in Varšavo. Tej armadi poveljuje znani general Hindenburg.

Rusi dolgo časa niso vedeli za namere avstrijsko-nemškega vojnega vodstva. Šele pričetkom tega meseca so spoznali veliko nevarnost, ki preti Varšavi. Zato so odpikali velik del svojih čet iz vzhodne Galicije in jih dirigirali v lublinsko guber-

nijo in preko Brest-Litovskega proti Varšavi in Ivangorodu. To je pa zopet povzročilo, da so naše gališke čete zopet priče z ofenzivo, katera uspešno napreduje.

Dunaj, 19. oktobra (Uradno). V bitki vzhodno od Chyrowa in Przemysla smo imeli včeraj vnovič velike uspehe. Posebno srdit je bil boj pri Mizyniecu. Višino Magiera, ki je bila doslej v sovražnikovih rokah in ki je napredovala našemu prodiranju znatne težkoče, so popoldne, potem, ko je naša artiljerija napravila močne predpriprave, naše čete zavzele. Severno od Mizynieca je naš napad napredoval do nasprotnika vzhodno od Przemysla, da je mogoč naskok na višino pri Medyki. Na južnem bojnem krilu so bili posebno proti višinam južno zahodno pri Starem Samboru tudi ponoči nadaljevani napadi Rusov odbiti. V dolini Stryja in v dolini Swica se naše čete bore. Tudi na Sanu smo se včeraj na raznih točkah borili. Večerni napad nasprotnikov na naše pri Jaroslavu na vzhodni breg prepeljane moči, se je popolnoma ponesrečil.

Na Ruskem Poljskem je združena nemško-avstrijska konjenica veliko sovražno konjeniško silo, ki je poizkusila prodirati zahodno od Varšave vrgla nazaj čez Sochaczew.

Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer.

× × ×

Berolin, 19. oktobra. (Uradno.) Položaj na vzhodnem bojišču je neizpremenjen.

× × ×

PRESTOLONASLEDNIK POROČA CESARJU.

Dunaj, 19. oktobra. (Uradno.) Njegova Visokost nadvojvoda Karol Franc Jožef pride danes na Dunaj, da poroča cesarju, ter se v par dneh zopet vrne na bojno pozorišče.

× × ×

RUSKI KOMUNIKE GENERALNEGA ŠTABA.

Peterburg, 19. oktobra. Ruski generalni štab z dne 18. oktobra: Na nobeni fronti ni zaznamovati bistvene izpremembe. V vzhodni Prusiji vlada mir. Boji ob srednjem teku Visle in v Galiciji se razvijajo.

× × ×

RUSIJA VPOKLICUJE LETNIK 1915.

Dunaj. Iz Peterburga prihaja poročilo: Rusija vpoklicuje pod orožje letnik 1915. Kakor znano je Rusija začetkom avgusta poklicala pod orožje letnik 1914. t. j. 600.000 mož.

× × ×

AVSTRIJSKI CESAR KUSMANEKA.

Dunaj, 20. oktobra. Na častitko poveljnika trdnjave Przemysl Kusmaneka o priliki cesarjevega godu je došla v Przemysl potom brezličnega brzojav sledenja brzojavka: Njegovo Veličanstvo zaupa, da je trdnjava nepremagljiva in da ostane v gotovi posesti čet, ki jo branijo.

× × ×

BOJI V NEPOSREDNI BLIŽINI VARŠAVE.

London, 19. oktobra. »Daily Mail« poroča: Boji se vrše sedaj tako blizu Varšave, da gredo ruski častniki, ki dobe par ur prostega časa, v Varšavo, da se tam odpočijejo.

Dunaj, 20. oktobra. V najkrajšem času se pričakuje, da bodo avstrijsko-nemške čete obšle južno rusko krilo pri Varšavi in s tem od te strani obkolile Varšavo.

NAŠE MOTORNE BATERIJE PRED VARŠAVO.

Dunaj. Listi poročajo, da bodo v par dneh naše motorske baterije pričele svoje delo tudi pri Varšavi ter svojo sposobnost poizkušale tudi na ruskih trdnjavah.

× × ×

GALIŠKI PETROLEJSKI VRELCI ZOPET V AVSTRIJSKIH ROKAH.

Lipso, 19. oktobra. List »Leipziger Neueste Nachrichten« poročajo z Dunaja: Avstrijske čete so sedaj zasedle tudi Boryslav in Drohobycz, kjer se nahajajo znani petrolejski vrelci. (Drohobycz leži v sredini črte Sambor—Strya, Boryslav pa jugozahodno od Drohobycha.)

PROMET NA SEVERNI ŽELEZNICI PROST.

Dunaj. Zasebni promet zavojev iz Avstrije v Krakov in druge poštne urade v Galiciji, ležeče ob glavni progi severne železnice, je zopet odprt.

× × ×

O BOJIH NA POLJSKEM.

Krakov, 19. oktobra. »Nowa Reforma« priobčuje naslednje pismo nekoga častnika o zadnjih bojih: Pred nami korakajoči legijonarji so pred nekaj dnevi porazili dva ruska bataljona, naslednji dan so pa naši črnovojniki s pomočjo strojnih pušk razpršili 3 ruske bataljone. Sedaj se borimo skupaj s pruskimi četami, med katerimi je mnogo Poljakov. Ko smo se po zadnjem trdovratnem boju pripravili na bajonetni naskok in dospeli do ruskih okopov, je sovražnik nenadoma pometal orožje od sebe in klical: »Poljaki, bratje ne morite nas!« To je bil pretresljiv prizor. Rusi so se vrgli na kolena in se zahvalili čenstohovski Materi božji za rešitev življenja. Ko je došel naš brigadir, so klicali: »Živela Poljska!«

OPUSTOŠENJA NA RUSKEM POLJSKEM.

Krakov, 19. oktobra. »Nowa Reforma« poroča iz Varšave, da je večina veleposestnikov iz lublinske gubernije ob izbruhu vojne pobegnili v Varšavo. Mnogo dvorcev stoji popolnoma praznih. V okolici Krasnika, Hrubieszowa, Tomaszowa itd. so se organizirale prave roparske tolpe, ki plenijo po zapuščenih dvorcih. Samo grof Zamoyiski na Klemenszowu pri Hrubieszowu je ostal na svojem posestvu, dasi je bil dvorec skozi 22 dni v območju ognja. Ruske čete so najlepši del Poljske popolnoma opustošile. Tudi več mest so požgali. Katoliškega poljskega župnika v porušnem mestecu Chodek so Rusi umorili.

× × ×

ZA GALICIJO.

Dunaj, 19. oktobra. Tu se je vršila konferenca poljskih državnih in deželnih poslancev ter poljskih članov gosposke zbornice. Posvetovali so se, kako izdatno in hitro pomoči po vojni prizadetemu gališkemu prebivalstvu in opustošenim krajem; sprejeli so več primernih sklepov. Nato se je podala deputacija poslancev k notranjemu ministru Heinoldu in ga prosila izdatne državne podpore za gališki podporinski sklad. Minister je opozarjal na sedanja tesna denarna sredstva države, vendar pa je obljubil pomagati kolikor bo le mogoče.

× × ×

BRANITEV KARPATOV.

Ruski vpadi čez Karpate na Ogrsko se niso posrečili. Sedaj je Ogrska očistena Rusov in naše armade prodirajo skozi Karpate v Galicijo. O teh napadih so ljudje mnogo govorili, nepoklicani so si šepetali o brezbriznosti vojaškega vodstva, češ: Karpati se vendar dajo braniti tako, da sovražnik ne more čez priti. Od strani večaka smo dobili v pojasnilo tole poročilo:

Branitev Karpatov se v teh razmerah, ko stoje na ogrskih tleh le postranski oddelki naše vojske, ni mogla drugače izvršiti. Gorovje, ki se vleče nad 200 kilometrov daleč, ni povsod za sovražnika nepristopno. Čez tako gorovje, ki se tu in tam zelo znižuje, ki čezenj vodijo razni prehodi, pota, ceste, štiri železnice, sovražnik lahko na raznih točkah prekorači, ako ne stoji proti njemu premoč na raznih

sedlih in robovih. In če bi bili imeli Avstriji tukaj premoč, bi bilo sploh napačno čakati na vpad sovražnikov čez Karpate, dolžnost bi bila od tukaj prodirati v Galicijo. Ker pa so bili ob Karpatih nastavljeni v primeri s sovražnikom le majhni vojaški oddelki, je moral general Terstjansky, ki je vodil te boje, držati se popolnoma drugega načela, namreč indirektna branitev Karpatov. Za vzor mu je služil generalmajor Kuhn pri branitvi južnotirolskega gorovja l. 1866. — Naloga Kuhnova je bila, braniti tirolsko deželo. In to je Kuhn ohranil svojemu cesarju. On svojih maloštevilnih armad ni razpostavil ob meji, marveč v sredino Tirolske v Trident. Na mejah so bili le opazovalni oddelki. Njih naloga je bila, opazovati gibanje sovražnika, zadrževati njegovo prodiranje in obenem glavnemu vojaškemu vodstvu sporočati, kam sovražnik prodira. In ta način branitve se je l. 1866. obnesel.

Tudi Terstjansky je, seveda v veliko težjih razmerah ob Karpatih hodil to pot indirektna branitve. Na Tirolskem stoji mejno pogorje v polkrogu, tako da je bilo iz Tridenta približno na vse strani enako daleč, dočim se vijejo Karpati skoro v ravni črti, zato je branitev toliko težja, ker ne more osrednje vodstvo v istem času na vsak ogrožen kraj vreti svoje armade, ker mu je en kraj veliko bližji nego drugi. Direktna branitev posameznih prehodov čez Karpate bi bila lahko usodna. Vojska bi bila razdeljena na mnogo krajev. Sovražnik bi lahko navidezno poizkušal prodirati na več krajih, da bi naša armada motil, na enem kraju bi pa vrgl vse sile v sovražno deželo. Ker bi bila naša armada razdeljena, bi se ne mogla pravčasno zbrati in se mu upreti. Sploh ni mogoče vseh prehodov braniti, ker enega ali drugega sovražnik lahko obide, kakor se je to zgodilo pri Termopilah. In modernih Efialtov, kakor izkušnje kažejo, tudi Rusom ni manjkalo.

Avstrijski poveljnik se je zato držal indirektna branitve. Držal je svojo armado oddaljeno od meje na krajih, kjer so križišča in naravne obrambene črte, odkoder z glavno armado hitro udari na ogroženi kraj. Na Karpatih so bili le mejni oddelki, bolj le oči in tipalniki armade, ki pravčasno poročajo glavnemu vodstvu o prodiranju sovražnika.

Vsled tega načina branitve je bilo docela naravno, da je sovražnik upadel na raznih krajih na Ogrsko, kar je pri nepoučenem občinstvu vzbudilo grozen strah in zelo neumestno kritiko. Navadni ljudje ne morejo pojmiti, da mora biti indirektna branitev ozemlja v pričetku pasivna, opazujoča in pričakovalna, potem pa, ko se položaj sovražnikov do dobra spozna, preide v napad.

Tako se je, kakor slovejo uradna poročila, branitev Karpatov vršila tudi sedaj, in kakor se je pokazalo, z velikim uspehom. Ono skrivnostno šepetanje o Rusih v Marmaros-Szigetu, ki je dolgo časa kakor neresena uganka razburjalo naše ljudi, je sedaj onemelo in ljudje so se zopet lahko prepričali, kako pametno je, da je naveden, v vojaških stvareh nepoučen človek zelo rezerviran glede svoje sodbe o raznih vojaških dogodkih.

× × ×

GROF TISZA O KONCU VOJSKE.

Budimpešta, 20. oktobra. Ogrski ministrski predsednik grof Tisza se je izrazil o koncu vojske sledeče: Vojska ne bo trajala razmeroma zelo dolgo. Upanje, da bo vojno stanje včevši čas od začetka vojske precej prej končano kakor v enem letu, je veliko.

CERKVENE DRAGOCENOSTI ZA »RDEČI KRIŽ«.

Dunaj, 20. oktobra. »Reichspost« poroča iz Marijinega Celja, da sta prelata in zakladno predstojništvo sklenili podariti vso zlatino in srebrnino iz zakladnice »Rdečemu križu«. Izvzeti so le predmeti, ki imajo zgodovinsko in umetniško vrednost.

LVOVSKI NADŠOLSKO SZEPTYSKI SE PRESELIL V KURSKI.

»Kurjer Codzienny« poroča po Novem Vremenu, da so dovolili lvovskemu nadškofu drofu Szeptyckemu, da se sme iz Nižnjega Novgoroda preseliti v Kursk.

AUFFENBERG DEMENTIRA.

Dunaj, 20. oktobra. Bivši vojni minister, general Auffenberg dementira interview z dopisnikom mažarskega lista »Isti Ujsag«.

AVSTRIJSKI ZDRAVNIKI V VARŠAVI.

Krakov, 19. oktobra. »Nowa Reforma« poroča po varšavskih listih, da je v Varšavi več avstrijskih vojaških zdravnikov, ki so bili zašli v rusko ujetništvo ter delujejo sedaj v varšavskih bolnicah skupaj z ruskimi zdravniki.

× × ×

HRABRI PRUSKI PRVI ARMADNI ZBOR.

Berolinski listi pišejo: Čete prvega armadnega zbora so se izvrstno držale

tudi pri operacijah, ki so pripravljale suknj proti levemu krilu Rennenkampfove armade. Vojski so morali vsak dan hoditi do 60 kilometrov in se vsak dan vojskovati. Uradno poročilo, ki je zdaj izšlo, navaja posamezne boje. Med njimi se posebno odlikuje bitka, ki se je bila od 9. na 10. septembra pri Soltmahnenu in Siewenu, katere se je udeležil cel armadni zbor. Bil je trdovraten, krvav boj, ki se je končal tako, da je bila razbita 43. ruska divizija in 1. rezervna divizija. Nemci so ujeli tudi 9000 Rusov in so zarubili 74 topov. Padli so trije ruski polkovni poveljniki. Rennenkampf se je radi tega poraza umaknil. Pri Wilkowizkiju je nato porazil prvi armadni zbor rusko zadnjo stražo, ko je prekoračil mejo. V tej bitki je bilo ujetih 3000 Rusov in zarubljenih 11 topov ter veliko streliva. 16. septembra sta bila zavzeta Pilviski in Mariampol. Poročilo

sklepa: Poraz Rennenkampfove armade je popoln, ker so Rusi skoraj vso svojo municijo izgubili.

ANGLEŽI Z RUSI NEZADOVOLJNI.

London, 20. oktobra. (Kor. urad.) Vojaški sotrudnik »Morningpost« piše: Jasno je, da se na vzhodu ne razvija vojska tako, kakor se je pričakovalo. Bitka, o kateri se je pričakovalo, da se bo bila blizu Krakova, se bo bila veliko bolj proti vzhodu. Rusi, ki so podvzeli začetkom vojske osezivo, so bili medtem prisiljeni, da so to prednost opustili in da so prepustili sovražniku napad. Prodirajoče nemške čete so zato mogle brez odpora prekoračiti Vislo. Sotrudnik nadaljuje: Važnost Przemysla se zdaj kaže. Obžalovati se mora, ker se je ponesrečilo zavzetje trdnjave.

Nesreča naših motorskih baterij v Belgiji.

Iz nemškega glavnega stana se poroča preko Dunaja: Ko so prepeljavali z železnico avstro-ogrsko motorske baterije iz postojank pred Antwerpnom, se je pri Lüttichu pripetila železniška nesreča. Nekaj voz z eno baterijo je skočilo iz tira. Žal, da je bil ob tej priliki usmrčen divizijski poveljnik, stotnik trdnjavskega artiljerijskega bataljona št. 8. Ferdinand Amann; praporščak Wollener si je zlomil novo, več drugih častnikov in artiljeristov je bilo ranjenih. Baterija je ostala nepoškodovana; tudi material ni nič trpel. Mrtvi stotnik Amann, — njegova smrt je povzročila splošno žalost, — je bil prepeljan v Kolin. Praporščak Wollner je bil odlikovan pred Antwerpnom z železnim križem.

CESAR VILJEM PRI NAŠIH MOTOR-SKIH BATERIJAH.

Nedavno je srečal cesar Viljem dele naših motorskih baterij na maršu. Nasproti c. in kr. delegatu grofu Stürgkhu je izrazil živahno veselje, ker je videl avstro-ogrsko artiljerijo, katero je radi njenega zadržanja izredno pohvalil. Nemški cesar je razdelil nad 50 železnih križev častnikom in moštvu avstro-ogrskih baterij. Častniki so bili vsi odlikovani.

Civilno prebivalstvo v Kiaučau zapusti trdnjavo.

Tokio, 20. oktobra. »Agence Havas« poroča: Japonska vlada je predlagala guvernerju v Kiaučau, naj pusti civilno prebivalstvo pred napadom iz trdnjave. Predlog je bil sprejet. Ko bo civilno prebivalstvo iz mesta odšlo, se začne obstreljevanje trdnjave.

Nemci o zadnji pomorski bitki.

Berolin. Listi poudarjajo, da so bili Angleži v bitki, v kateri so bili nemški torpedni čolni uničeni, v trojnem oziru v premoči. Njihove križarice in torpedni čolni so bili najnovejšega tipa; nemški torpedni čolni so pa bili iz leta 1912., torej zastareli. Angleški čolni so imeli displacement 950 ton, nemški 420 ton; angleški hitrost 30 vozlov, nemški samo 26.

Belgijsko-francoske čete v veliki nevarnosti obkolitve. — Krvavi boji za trdnjavo Belfort. — Umikanje francoskih čet v trdnjavski pas pri Belfortu.

Med neprestanimi boji je prodirala armada generala Beselerja po padcu Antwerpna proti belgijsko - francoski meji. Skoro vsak pomembnejši kraj je bil pozorišče spopada, povsod pa so bile premagane belgijsko-angleško-francoske čete. Resni boji so se na razvili dne 16. oktobra med kraji Ypern—Courtrai in Roules—Dixmuiden. Do 18. oktobra so se tu borili Nemci, ne da bi dosegli pomembnih uspehov, dokler se jim končno ni posrečilo vreči zaveznike z njihovih postojank. Istočasno je posebna nemška skupina oblegala pristanišče Ostende, katero so branili angleški in francoski vojaki. Ta skupina je sedaj na potu od Ostende proti Dünkirchenu, kjer se pričakujejo tudi boji. Glavne nemške pozicije se nahajajo sedaj na črti Turnes—Upern—Lille—Douai. Iz teh pozicij se vidi, da nameravajo Nemci prodirati proti ozemlju med Dieppe in Abbeville, z drugimi besedami, da je naloga Beselerjeve armade, ves prostor, ki meji južno na kraje Dieppe—Abbeville—Arras—Douai, odrezati od angleško-francoske armade ob

Aisni in vse sovražne čete, ki se tam nahajajo, potisniti med obrežje in nemške čete.

Na ostalem francoskem bojišču je položaj neizpremenjen. V Alzaciji se trudijo Nemci, da bi potisnili francoske čete v ožji pas utrd pri Belfortu. Artiljerijski boji so se tam vršili že čisto ob švicarski meji. Proti francoskim pozicijam vzhodno od Belforta so postavljene težki nemški topovi. Boji so bili zelo hudi. Nemške čete so napredovale, četudi počasi. Tudi pri Thanu so Nemci prodirali, nasprotno so se pa morali pri Altmünsteru umakniti sovražni premoči do Dammkircha, med tem ko so dalje proti jugu, na južnem delu Vozevov, odbili francoski napad. Francozi so menda posebno med Epinalom in Belfortom dobili ojačenja.

Vse kaže, da bo trajalo še precej časa, predno bo padla na francoskem bojišču odločitev.

Berolin, 19. oktobra. (Uradno.) Na nadalnem poskusu sovražnika, da zama-

lju zahodno in severozahodno od Lille so bili od naših čet odbiti. Sovražnik ima velike izgube.

OPERACIJE V SEVERNI FRANCIJI.

Dopisnik Rotterdamskega Couranta poroča: Nemška armada, ki je Antwerpen oblegala, maršira po raznih cestah v smeri proti Dünkirchen, ki je utrjen in zaseden od Francozov. Južno od Dünkirchna se nahaja ena belgijska armada, katere ostanki so došli pretekli četrtek. Njihov odhod je bil podoben begu. Imela ni nobene zveze z delom armade, ki je ušel iz Antwerpna pred zavzetjem v Ostende in bil prepeljan v Boulogne. Ta del armade naj bi se reorganiziral in francosko levo krilo podpiral. Dixmuiden, kjer so bili francoski mornarji, ki so krili belgijsko umikanje, se je najbrže včeraj izpraznil. Južno od Dünkirchna in Boulogne stoje močni francoski oddelki.

FRANCOZI V STRAHU.

Berolin, 19. oktobra. Vojaški strokovnjak lista »Times« toži nad tem, da se je stališče Angležev vedno spreminjalo, tako da je angleškim četam primanjkovalo najpotrebnejših stvari. Francoski listi se boje, da se bo nemška bojna črta raztegnila do Dünkirchna in Boulogne.

NEMŠKI LETALCI MEČEJO PROKLAMACIJE V PARIZ.

Pariz, 20. oktobra. Neki nemški letalec je vrgel v mesto dve proklamaciji. Na proklamacijah so bila pisana imena ujetih francoskih častnikov, naveden Antwerpna in pozdrav: »Na svidenje v Parizu!«

FRANCOSKA VLADA PROTI MOLITVAM ZA SREČEN IZID VOJSKE.

»Eclair« poroča, da se je zbralo v Franciji zadnjih 160.000 podpisov za uvedbo uradnih molitev za zmago. »Matin« se je iz podpisov norčeval. Ministrski predsednik je nato odklonil prošnjo, češ da nasprotuje javno mnenje. Vsem državnim in mestnim oblastim se je najstrožje ukazalo, da se ne smejo udeleževati molitev za zmago francoskega orožja.

O BELGIJSKI ARMADI NE MORE BITI VEČ GOVORA.

Berolin, 20. oktobra. (Kor. urad.) »Lokalanzeiger« poroča iz Rotterdama: Dva belgijska majorja sta obvestila vojnega poročevalca »Nieuwe Rotterdamsche Couranda«, da se pravzaprav o belgijski armadi ne more več govoriti. Tisti del belgijske armade, ki ni interniran na Nizozemskem, more šteti komaj 50.000 mož, med njimi jih je pa vsaj polovica slekla uniformo. Ostanek je tako desorganiziran, da ni upati na obrambno sposobnost vojakov, ki pomenjajo zaveznikom zdaj bolj breme, kakor pa pomoč.

ZADNJI STREL KRALJA ALBERTA.

»Gaulois« piše: Predno je obrnil belgijski kralj Albert Antwerpnu hrbet, je pograbil puško enega svojih vojakov in je izstrelil še zadnji strel na sovražnika.

NOVO ŽIVLJENJE V ANTWERPNU.

Rotterdamski Courant piše iz mesta Breda z dne 18. oktobra: Antwerpen se vzbuja k novemu življenju. Danes je bilo desetkrat več trgovin odprtih kakor včeraj. Mesto je tako mirno, kakor bi zaspalo.

Ruski poslanik odpotoval iz Bukarešte.

Bukarešt, 20. oktobra (Kor. urad.) Bivši ruski poslanik Šebeko je odpotoval v Peterburg.

Salandra o smereh italijanske zunanje politike.

Laški ministrski predsednik je prevzel 18. t. m. začasno vodstvo italijanske zunanje politike. V svojem govoru na uradništvo zunanjega urada je slavil rajnega zunanjega ministra di San Giuliana in naglašal, da se bo rajnikova zunanja politika nadaljevala brez vseh predsodkov.

Portugalska pred vojsko.

Berolin. »Lokalanzeiger« poroča, da je portugalska vlada za četrtek odredila delno mobilizacijo.

NEMCI ZAPUSTE LIZBONO.

London, 20. oktobra. »Exange Telegraph« poroča iz Lizbone: Nemški poslanik in nemška kolonija se pripravljata, da odpotujeta v Madrid.

Nemci potopili angliški podmorski čoln.

Berolin, 19. oktobra. (Kor. urad.) Uradno se poroča: Dne 18. t. m. popoldne je bil v severnomorskem zalivu uničen angliški podmorski čoln.

kot belgijsko mesto in se vzbudilo kot nemška garnizijska postojanka. Cestna železnica danes že vozi; v plinarni dela 300 delavcev. Vodovod ne bo še tako hitro odprt. Živil je dosti. Cene so zaenkrat še nižje kakor pred obleganjem; tudi meso je cenejše kot prej. Petroleja pa primanjkuje. Uprava mesta je najela delavce, da očistijo ceste razvalin. Vse zaloge bencina v mestu so Angleži uničili.

VOJNA KONTRIBUCIJA V ANTWERPNU.

Dunaj, 19. oktobra. »Wiener Allg. Zeitung« poroča, da znaša vojna kontribucija, ki so jo Nemci naložili Antwerpnu, 30 milijonov frankov. (Svoječasno so listi poročali, da znaša vojna kontribucija pol milijarde. Op. ur.)

ANGLEŽI TRDE, DA SE JE VOJSKA ŠELE PRIČELA.

London, 20. oktobra. (Kor. urad.) Vojaški sotrudnik »Timesa« piše: Za nas se je vojska šele komaj pričela. V Francijo smo poslali šele jedro naših prednjih čet, da z boji prednjih straž zadržimo sovražnika. Ostanek prednjih čet sledi spomladi, glavna armada koncem bojačega leta. Nam se ne mudi. Seveda nasproti zaveznikom obžalujemo, ker moremo še počasneje kakor Rusija vreči naše uteže v tehtnico. Če doseže med te msovrtažnik uspehe, tembolj zanj. Ta okoliščina ne more zadržati trajno naraščajočega števila naših vojakov. Stroški ne pridejo toliko v poštev, ker jih bo morala končno plačati Nemčija z deželo in z denarjem. Tudi če pride do najslabšega, da bi stal zadnji kozak na Uralu in da bi bil zadnji hlapec izgnan iz Bordeauxa, pričnemo šele z Nemčijo vojsko na morju, kakor svojčas proti Napoleonu, ki je pod njegovimi nogami ležala cela Evropa. Tako daleč se nismo, ker če se Nemčiji ne bo godilo boljše, kakor se ji je godilo dozdaj, bodo zavezniški vzdržali na bojišču in pritiskali na suhem trajno tako na Nemčijo, kakor že mi pritiskamo na morju.

PROTINEMŠKE DEMONSTRACIJE NA ANGLEŠKEM.

Amsterdam. »Handelsblad« poroča z dne 18. oktobra iz Londona: Policija je vdrila 17. oktobra v neko dunajsko kavarno v Nieuw Oxford in aretirala 20 nemških natakarev. Množica je uničila več trgovin v Highstreet, ki so bile last nemških trgovcev. Policija, ki je dobila ojačenja, je zopet red napravila.

PROTINEMŠKI IZGREDI V DEPTFORTU.

London, 20. oktobra. (Kor. urad.) Reuterjev urad poroča. Med Nemcem sovražnimi nemiri v Deptfortu je bilo 30 oseb aretiranih in odpeljanih v preiskovalni zapor.

FRANCOSKI PODANIKI LAHKO ZAPUSTE NEMČIJO.

Berolin, 20. oktobra. (Kor. urad.) Vsi Francozi in Francozinje pod 17. letom in nad 60. letom od sedaj naprej lahko neovirano odpotujejo. Peljejo se lahko z rednimi vlaki čez Schaffhausen v Švici. V enaki meri bo dovoljeno odpotovanje Nemcev na Francoskem.

— Namestnik načelnika admirality pl. Behnke.

Sueški prekop zastražen.

Iz Port Saida se poroča, da so ukrenili Angleži vojaške odredbe, da varujejo Sueški prekop proti turškim napadom. Angleški egiptjski krogi so zelo nervozni. Neodločno, bojazljivo zadržanje diplomacije nasproti portu dokazuje, da se nasproti mohamedanskemu napadu čuti Anglija slabo. Rimski »Matino« poroča iz Kaira: Pred 14 dnevi se je pojavil turški kavalerijski zbor na neki točki, ki je oddaljena 20 km od egiptjske meje. Angleška vlada je zdaj odredila, da se mora Sueški prekop pozorno stražiti. Sredi prekopa je nastanjena angleška križarka »Warrior«, da se prepreči vsako presenečenje.

Iz Južne Afrike.

London, 20. oktobra. (Kor. urad.) Reuter poroča 16. t. m. iz Kapstadta: Odgovor generala Hertzoga na poziv, da bi prevzel v krizi vodstvo, ni bil zadovoljiv. General je brzojavil starešinstvu nizozemske cerkve v Swelledamu, da smatra res vladu Unije (angleška južna Afrika) za upor polkovnika Maritza odgovorno in pristavlja, da se ponudi, da prepreči državljansko vojsko. Nizozemce je Hertzogova ponudba o razrešitvi iz naloge razveselila.

netili. Pričakovali so, da bo Hertzog označil Maritza direktno za izdajalca.

Anglija odgovarja na protest Kitajske.

London. Reuterjev urad poroča: Na protest Kitajske, češ, da je Japonska zasedla železnico Shantung, je odgovorila Anglija, da ni v stanu svojega zaveznika pri tem ovirati. Japoncem da ni ostalo drugega, kakor polastiti se železnice, katera je pripadala Nemcem, ki so se je posluževali v vojaške namene.

Boji med Rusi in Kurdi.

Carigrad. Poročila, ki so došla dne 18. oktobra ponoči, pripovedujejo o bojih med Rusi in Kurdi v bližini mesta Targhevar. Rusi so bili poraženi in so zbežali. V mestu Urmia vlada strah. Aretacija voditelja rodu Zerza je ogorčenje proti Rusom še bolj razvnela. Po poročilu lista »Tanin« se je začela vstaja rodu Kardar zaradi tega, ker so Rusi vas Goni s topovi razstrelili in več ljudi masakrirali.

Kolera.

Dunaj. Sanitetni oddelek notranjega ministrstva poroča: Dne 19. oktobra so dograli sledeče slučaje kolere: 1 v Mosty pri Jablunkavi v Šleziji, 14 slučajev v Kremsu v Nižje Avstriji, 24 slučajev v Galiciji. Med temi 17 v Dolini, okraj Sanok, 5 v Bieczu, okraj Gorlice.

Razna poročila.

RUMUNSKA KRALJICA-VDOVA.

Bukarešta, 20. oktobra. (Kor. urad.) Kraljica - vdova bo odslej nosila naslov kraljica Elizabeta.

ZALIV PRI SMIRNI ZAPRT.

Dunaj, 20. oktobra. Zaliv pri Smirni je za vojne ladje zaprt.

POSVETOVANJE ČEŠKIH AGRARCEV.

Praga, 19. oktobra. Izvršilni odbor češke agrarne stranke se je tu posvetoval o gospodarskih vprašanjih in sklenil pri železniškem ministru posredovati za to, da se za pesino kampanjo in za dobavo umetnih gnojil za spomladno setev zagotovi zadostno število železniških voz.

ODMEVI IZZA ŠVIHOVE AFERE.

Kralj Gradec, 19. oktobra. 10. novembra se pred tukajšnjim okrožnim sodiščem vrši razprava proti uredniku nachodskega lokalnega glasila, ker je list svoj čas očital dunaj. poročevalcu »Češ. Slova« Emilu Šimeku, da je vladni ponudil, naj odkupi češko narodno-socialno obstrukcijo.

TRAGIČNA SMRT POLJSKEGA POSLANCA.

Krakov, 19. oktobra. Ko so Rusi 27. septembra prišli v vas Gawluszowice pri Tarnowu, je tamošnjega poljskega župnika, državnega in deželnega poslanca ter člana poljskega vrhovnega narodnega odbora, Adama Kopycinski, zadela kop ter se je mrtev zgrudil. Pokojnik je razvijal veliko patriotsko delavnost.

KOPALIŠČA SE NE PROGLASE ZA NEUTRALNA OZEMLJA.

Praga, 19. oktobra. »Venkov« poroča, da je vlada odbila prošnjo zveze avstrijskih kopališčnih mest, naj bi se kopališča proglasila za nevtralne kraje; vlada je odgovorila, da to ni mogoče.

Razprava proti preselonaslednikovim morilcem.

Sarajevo, 19. oktobra. Obtoženci Blagoja, Nedok, Kerović in Stjepanović opisujejo natančno, kako so prevajali orožje in dijakke zarotnike od meje v Tuzlo, kjer se je deponiralo orožje pri Jovanoviču in se zbirali dijak. Glede na znanje napadalnega načrta se zapletajo obtoženci v protislovja. Nadaljnji obtoženci izpovejo, da je po napadu Kranjčević spraval pri njih orožje, a da niso znali, zakaj da gre in da zadeve zato tudi niso ovadili. Nato se je otvorilo dokazovanje. Ker o Principovi starosti krstne knjige ne soglašajo za nekaj dni glede na 20letno Principovo starost na dan umora, se izjavi, da je ta okoliščina v kazensko pravem oziru brezpomembna.

Dnevne novice.

+ **Duhovniška vest.** Vič. g. Franc Lukman, dozdaj kaplan v Trbovljah, je z dne 1. nov. t. l. imenovan za pridigarja nemške cerkve v Celju. Vojni kurat dr. Anton Jehart je odšel na južno bo-

jišče. — Vič. g. Josip Pinter, mestni kaplan v Celju, je še samo imenovan, ne vpoklican za vojnega kurata.

+ **Namestnik šefa generalnega štaba pl. Höfer** ima svoj vinograd v ormoškem okraju, in sicer na Kajzarju v župniji Sv. Miklavž pri Ormožu. Njegova soproga se sedaj nahaja na trgatvi v vinogradu. Od matere izhaja soproga rodbina iz Središča.

+ **Nadporočnik Herman Štemberger** ž. Kakor nam poroča prijatelj našega lista, je padel na severnem bojišču slovenski junak nadporočnik Štemberger. Rajni je bil splošno znan in priljubljen tako v civilnih kakor tudi v vojaških krogih. V poslednji dobi je bil učitelj enoletnih prostovoljcev. Bodi mu lahka zemlja na daljnem severu.

+ **Izkaze o izgubah št. 21—23,** smo danes prejeli z Dunaja in jih odposlali p. n. naročnikom.

+ **Sv. Huberta vojni križec** za lovce v korist v vojni stoječim lovcom izide čez 14 dni.

— **Proti poslancu Battistiju.** Tridentinski državni poslanec Battisti se je, kakor znano, izognil vojaški dolžnosti s tem, da je pobegnil v Milan, kjer je otvoril odvetniško pisarno. »Popolo Romano« sedaj ostro obsoja njegovo postopanje in pravi, da so mu njegovi volivci, ki so šli prostodušno v boj, dali sijajno primero, kako se mora vršiti dolžnost.

— **Umrli je v Križevcih kanonik Šoš.**

— **Učiteljski žepni zapisnik** za leto 1914-1915 je ravnokar izšel v zalogi Slomškove zveze. Katalog je prirejen za 100, 150 in 200 učencev. Knjižica se bo dobivala od danes nadalje v Katoliški Bukvarni, katera sprejema tudi pismena naročila. Že naročene knjižice se takoj razpošiljajo.

— **Tudi »mrtvi« se oživljajo.** V izkazih izgub je med mrtvimi tudi Albin Kramar, četovodja pri 17. pešpolku. Tudi mi smo to ponatisnili. Sedaj se je pa »mrtvi« četovodja Albin Kramar oglasil s pismom iz Rusije. Ranjen je bil v levo nogo, a upa da bo okrevljal. Pismo je prispelo po posredovanju »Rdečega križa«, kar kaže pečat na omotu.

— **Srebrno hrabrostno svetinjo I. razreda** je dobil g. Andrej Lah, rezervni kadet pri 97. pešpolku, doma iz Dutovelj na Krasu.

— **Zgradba liške železnice.** Kljub sedanjim razmeram se zgradba liške železnice vrši v neizpremenjenem obsegu. Pri delu je zaposlenih 7 do 8 tisoč delavcev.

— **Na smrtni postelji se je poročil** v Zagrebu Mihael Vereš. Ker je bil težko ranjen, se je njegovo stanje vedno bolj slabšalo, vendar je hotel izpolniti svojo obljubo zaročenki. Ona je prišla iz Subotice, se z njim poročila, a drugi dan je že njen mož umrl za ranami.

— **Padel je na severnem bojišču** Ciril Domicelj dne 8. septembra, rojen v Zagorju na Pivki, brat okrajnega glavarja v Črnomlju. N. v m. p.! — Sluga Mestne hranilnice Rak je pisal v Ljubljano, da je na južnem bojišču padel ptujski odvetnik dr. Tone Gosak. Druge vesti pa zopet trdijo, da je le ranjen.

— **Promoviral je za doktorja zdravilstva** g. Emil Schlander.

— **Voz padel na žensko in jo zadušil.** Pretekli teden se je smrtno ponesrežilo v Srednji vasi pri Senčurju M. Sajo. Peljala je domov voz stelje; pri temu je padel voz nanjo in jo zadušil.

— **Ustrelil se je v Trstu** 28 let stari finančni preglednik Karel Medič. Bil je takoj mrtev.

— **Stava s smrtnim izidom.** O priliki sejma v Schwazu dne 14. t. m. je 40letni oženjeni pletilec košar Anton Haslacher v vinskem razpoloženju stavil, da si upa preplaviti Ino. Ko je bil že blizu drugega brega, so ga zgrabili valovi in ga pokopali. Trupla še niso našli.

— **Zajčje kože za vojake na bojiščih.** Nemška cesarica je o priliki, ko se je oglasilo pri njej predsedstvo vojnega odbora za toplo spodnjo obleko, opozorila, naj se v čim večji meri rabi jo nadomestila za volno. Odbor je nato sklenil za trebušne pasove rabiti zajčje kože. Strokovni izvedenci so izrekli, da so taki pasovi izredno primerni in dobri. Sedaj dobiva odbor nešteto zajčjih kož v dar; ako pa te ne bodo zadostovale, jih nameravajo tudi kupovati. To bodi migljaj tudi za nas!

— **Črnovojnik zabodel svojo ženo in se sam javil.** Inomost, 15. oktobra. Čevljarski mojster Valentin Mattedi, ki je služil kot črnovojnik v Tridentu, je minulo nedeljo dospel v Inomost, da bi se predstavil vojaški komisiji radi superarbitriranja. Ob tej priliki je našel svojo ženo, s katero je živel v večnem prepiru, v gostilni. Hitel je za njo domu in jo zabodel z bajonetom. Nato se je odpeljal nazaj v Trident. Tu je iz

časnikov zvedel, da je žena rani podlegla, nakar se je vrnil v Inomost in se sam izročil oblasti.

— **Papirnatega denarja po 1 K ne bo.** Svoj čas se je poročalo, da bo izdan papirnat denar po 1 krono. Kakor se sedaj sliši, so to namero opustili, ker je drobiža dovolj na razpolago.

— **Očetomorilec obsojen na smrt.** Kakor smo že poročali, je ubil sin Martin Radič svojega očeta, ki je bil znan pijanec. Pred celjskim sodiščem je bil morilec obsojen na smrt, in sicer na vislice.

— **Pobegnil je iz Ljubljane deček,** star 12 let. Kdor bi kaj vedel o njem, naj naznani uredništvu »Slovenca«.

Japonska križarica se potopila.

London, 20. oktobra. (Kor. ur.) Reuterjev urad poroča iz Tokia: Po uradnem japonskem poročilo je dne 17. oktobra japonska križarica »Takatsiho« v zalivu Kiaučau zadela ob mino in se potopila. Od posadke, ki je štela 204 može, se je rešil samo en častnik in devet mož.

Ljubljanske novice.

lj **Obisk nadvojvode Franca Salvatorja** v Ljubljani se je izvršil v najlepšem redu in v največje zadovoljstvo visokega gosta. Poleg večeraj omenjenih zavodov je obiskal nadvojvoda tudi garnizijsko bolnico in bolnico v deželnem dvorcu. Z ranjenci je nadvojvoda govoril tudi češko. V vseh bolnicah je imel nadvojvoda besede pohvale, pa tudi mnogo prijaznih besedi za ranjence. Ob 1/8. uri zvečer je bil v srebrni dvorani »Uniona« soupe, h kateremu so bili poleg nadvojvode povabljeni deželni predstavniki baron Schwarz s soprogo, knezoškof dr. Jeglič, deželni glavar dr. Ivan Šusteršič, dvorni svetnik Chorinski, dvorni svetnik dr. Županc, župan dr. Ivan Tavčar, višji štabni zdravnik dr. Geduldiger, štacijski poveljnik podpolkovnik Molisch, predsednik »Rdečega križa« Del Cott, podpredsednik »Rdečega križa« vpokojeni podpolkovnik Petrovan in podpredsednik »Rdečega križa« pl. Laschan. Nadvojvoda je izrazil predsedstvu »Rdečega križa« svoje zadovoljstvo in priznanje. Ob 12. uri 11 minut ponoči se je odpeljal nadvojvoda z brzovlakom v Zagreb.

lj **Grobovi junakov.** Poročali smo, da se je klub občinskih svetovalcev S. L. S. obrnil do deželnega glavarja dr. Ivana Šusteršiča s prošnjo, naj bi prevzel predsedstvo odbora, ki naj skrbi, da se v Ljubljani umrlim vojakom ranjencem postavi na tukajšnjem pokopališču dostojen skupen nagrobni spomenik; v Ljubljani pa naj se poleg tega postavi spomenik junaškim sinovom naše zemlje, ki so se bojevali v tej vojski za Avstrijo. To nalogo je gospod deželni glavar blagovolil sprejeti ter je obljubil, da bo ob primernem času sestavil odbor iz vseh faktorjev, ki pridejo pri tem v poštev. Za sedaj se je uredilo, da se vsi v Ljubljani umrli ranjenci pokopujejo na skupnem grobišču. O Vseh Svetih bodo grobovi umrlih junakov primerno okrašeni in razsvetljeni. Ako tudi v Ljubljani umrli Hrvatje, Ogrji, Čehi počivajo daleč od svojih dragih, njihovi grobovi ne smejo biti samotni in zapuščeni.

lj **Imenovanja na magistratu.** V današnji tajni seji obč. sveta bodo, kakor čujemo, imenovani: Za magistratnega komisarja od oktobra 1914. dr. J. Berce. Za začasnega mag. koncipista dr. Janko Vrančič; za revidenta v IX. čin. razredu Rajko Boltavzer od 1. junija 1914. in Miha Verovšek od 1. jan. 1915; za revidenta v X. čin. razredu Slavko Spiel od 1. oktobra 1914. in Svetlič od 1. jan. 1914. Druga mesta se zasedejo po vojni. Prošnja Svetlina za pomaknenje v višji plačilni razred je personalni odsek odklonil.

lj **Bolnica v deželnem dvorcu.** Gosp. deželni glavar, odnosno visoki deželni odbor sta uredila v deželnem dvorcu bogato opremljeno podružnico deželne bolnice v obsegu 50 postelj ter dala isto na razpolago garnizijski bolnici št. 8 za spre-

jem ranjenih vojakov. — Poveljstvo c. in kr. garnizijske bolnice št. 8 si usoja izreči za ta plemeniti čin gospodu deželnemu glavarju, oziroma visokemu deželnemu odboru v imenu ranjenih bojevnikov najtoplejšo zahvalo. — Dr. Geduldiger.

— **Poročil se je** včeraj g. Janko Komar, tajnik mestne hranilnice v Črnomlju, z gđ. Pavlo Grozdek iz Ljubljane. Iskrene čestitke!

lj **Od prvega boja na severnem bojišču pogrešani** g. Maks Dachs, sin tukajšnjega posestnika in gostilničarja, o katerem se je splošno govorilo, da je mrtev in je vsled teh govoric oče izgubil že skoro vse upanje, da bi kdaj še videl živega svojega sina, je te dni pisal očetu iz ruskega vjetništva. Pismo je oddano v Kremenčuku ter pravi, da so Rusi naše ranjence, ki so ležali v neki bolnišnici v Galiciji, odvedli s seboj. G. Maks Dachs je sedaj že zdrav. Tudi ta slučaj vsem, ki še nimajo poročil o svojih, kaže, da je treba na poročila potrpeti. Kadar bo kdo mogel, bo itak sam sporočil, kje se nahaja.

lj **Solokonzert v korist avstrijskega Rdečemu križu** se sredi novembra vrši v ljubljanskem gledališču. Izvajale se bodo naslednje točke: 1. Richard Wagner: iz opere »Walküre«; 2. a) Hugin Sattner: Ribička, b) E. Adamič: Pri zibelki; 3. Edvard Grieg: Tak pravi da tvoja. 4. St. Premrl: Solo za glasovir. — 1. Franc Schubert: a) Trockne Blumen, b) Mit dem grünen Laubengarten, c) Haidenröslein; 2. Nikolaj Lysenko: a) Meni odnakowo, b) Oj mišiacin; 3. Vilhar: Moja ladja; 4. Seb. Bach: Solo za glasovir; 5. Richard Wagner: iz opere »Siegfried«, Schmelze Lied. — Gospoda solista: Teodor pl. Pasieczynskyj, junaški tenor iz Przemysla, in Stanko Premrl, tukajšnji specialist na glasovirju, jamčita za izvajanje posameznih točk. Slavno občinstvo bo torej imelo izreden duševni užitek, vrhu tega bo pa nudilo gmotno pomoč Rdečemu križu.

lj **Veletrgovcem!** C. kr. trgovskemu ministrstvu prihajajo pritožbe, da veletrgovci in veletrgovci brez vzroka draže najpotrebnejše vsakdanje potrebščine. Da se nepotrebno podraževanje in oderuštvo ustavi, je c. kr. deželna vlada odredila, da se proti takim trgovcem in producentom energično nastopi in vsak tak slučaj nemudoma naznani pristojnemu oblastvu.

lj **Umrli je** znani mestni policijski stražnik v pokoj g. Jožef Osedek, star 77 let. Pogreb je bil v nedeljo popoldne. Svetila mu večna luč!

lj **Otroka popustila.** Dne 3. septembra je prinesla neka kmetka ženska v zavetišče »Angelorum« v Sp. Šiški okoli 3 leta starega dečka z dozdevnim imenom Jožef Urbančič, ter obljubila, da pride zvečer ponj. »Skrbne« matere pa ni bilo po otroka in se ga je vsekako na ta način iznebila nalašč. Kdor bi o nji kaj vedel, naj sporoči pristojni oblasti, ali pa zavodu »Angelorum« samemu.

lj **Predrzna tatvina.** Ko je minuli mesec sedela posestnica Katarina Šusteršičeva na neki klopi na Ambroževem trgu, ter položila poleg sebe usnjato ročno torbico, v kateri je imela 100 K denarja in nekaj drugih prijetet, se prisede k nji nek neznan moški, ji ukrade torbico in odide.

lj **Sanitetno moštvo in ranjenci v 27. vojašnici** izrekajo tem potom svojo najtoplejšo zahvalo gospodu kantinerju I. Samplu, ki kljub današnji dragini zanje ni povišal nobene cene niti pri jestvinah niti pri pijači.

lj **Nesreča.** Predvčerajšnjem je 13letni postrešček sin Rudolf Kosmač na Golovcu kostanj tresel, kjer je padel z drevesa, si pri padcu zlomil pod kolenom levo nogo ter je na mestu obležal. Dečka so našli vežbajoči se vojak ter ga prenesli z Golovca, potem so pa poklicali rešilni voz, s katerim so ga prepeljali v deželno bolnišnico.

Ruske čete tabore na trgu nekega mesta.

Upor v Maroku.

V Maroku je izbruhnila vstaja, ki jo je že pred dolgim časom pripravil dr. Moharrem, tajnik panislamskega odbora, čegar niti obsegajo ves svet. Dr. Moharrem je živel v Berlinu, kjer so se tiskale in odpošiljale v Maroko neštete tiskovine: letaki, brošure itd., v katerih se ljudstvo poziva k upor. Dr. Moharrem je umrl leta 1913., toda njegovo delo prinaša sedaj obilen sad. Neposredno povod upor je dalo odpošiljanje domačih čet na evropsko bojišče, veliki izredni davki, obsežne revizije tovarnih živali itd. Uporno gibanje je tem nevarnejše, ker so skoro vse francoske vojaške čete na Franco-skem; domačim vojakom pa nikakor ni zaupati. Nemce izganjajo iz Maroka, italijanska vlada spravlja svoje podanike v domovino. Francozi so se v svoji stiski zatekli k zadnjemu pomočku: Poslali so v Maroko znanega njihovega

krotilca generala Liautey, ki je že dospel tje in se pod močnim spremstvom podal v notranjost, da s svojim osebnim vplivom in ugledom reši, kar se še rešiti da. Kako velikanskega pomena je Maroko za Francijo, kaže okolnost, da je lani trgovina z Marokom vrgla nad 208 milijonov frankov, skupaj z Alžir in Tunisom pa znaša letni trgovinski promet 1800 milijonov frankov. Važnejše je pa to, da Maroko zagotavlja Franciji gospodstvo v Sredozemskem morju; ako pade Maroko, pade tudi odločilni vpliv Francije na Sredozemskem morju.

Napelost med Perzijo in Rusijo.

Perzijski parlament je izjavil, da ruski odgovor glede na izjavljene perzijske želje ni zadovoljiv. V notranji deželi propovedujejo mohamedanski svečeniki sveto vojsko proti ruskim zatiralcem.

General Maritz.

Med Buri v Južni Afriki se opaža odpor proti napadu Angležev na nemške kolonije v Afriki. Poročali smo že, da je stavil prejšnji burski general Maritz angleški vladi ultimatum, ko so mu poverili poveljstvo proti Nemcem in je

zagrozil, da napade Angleže, če mu zadovoljivo ne odgovore. Maritz je član stare burske rodbine in je med Buri zelo priljubljen. Angležem je vedno nasprotoval. Anglija se vstaje boji in zato ni odposlala čet iz južne Afrike v Evropo.

Književnost.

* **Ljubitelj krščanske umetnosti.** Izdaja Spomeniški svet Lavantinske škofije, urejuje dr. Avgustin Stegenšek, profesor bogoslovja v Mariboru. I. letnik, šte. 2. Iz mnogovrstne vsebine opozarjamo na članek dr. Steleta o raznih starih kipih na Kranjskem, pred vsem o znamenitem lesenem kipu M. B. v Velesovem, ki spada med najlepša in najdragocenejša dela te vrste. Druge bodo zanimali življenjske podatki o vseh 13 cerkvenih slikarjih, ki delujejo po slovenskih škofijah. Številne, nekatere celo krasne slike podajajo vzorce njih dela. K umevanju tematičnega baročnega slikarstva pa uvaža urednik s tolmačenjem fresk v Kamnici pri Mariboru. Številka obsega 23 slik in 2 tablici. List zasluži najtoplejše priporočila in vsestranske podpore.

Najpotrebnejše za naše vojake.

Ker je vojak tem izvrstnejši, čim bolj ga prevzema ljubezen do Boga in domovine, se je v zadnjem času začela naša javnost, zlasti preč. duhovščina s prevzviš. gospodom knezoškofom na čelu, živahno zanimati in uspešno zavzemati za vojake. Pri tem pa se je splošno začutila potreba po primerni knjižici, ki bi spremljala kot zvest tovariš in zanesljiv svetovalec mladega fanta v nevarni vojaški stan. Na poziv prevzviš. g. knezoškofa se je tedaj lotil dela bivši aktivni vojak g. kaplan J. Hafner in spisal krasno knjižico: »Slovenski fantom za slovo na pot v cesarsko službo.« Molitvenik ima zelo priročno žepno obliko, da ga vojak lahko spravi v naprsni žep, ne da bi kaj obtežil. Kako potrebna je ta knjižica vsakemu vojaku, pričajo besede gosp. knezoškofa: »Starši, poskrbite, da si jo omisli vsak vojaški novinec. Priporočite jo svojim sinovom, naj jo čitajo in prečitajo takoj, ko so potrjeni in bodo že poučeni odšli v službo. V službi naj se točno po njej ravna, pa bodo ostali zdravi na duši in na telesu, sebi v častno in večno korist, staršem v veselje in radost, domovini in cesarju v slavo in ponos.« — Cena je, kolikor je sploh mogoče nizka in znaša za trpežno alično vezavo 1 K 20 vin., za šagrin z zlato obrezo 2 K 20 vin., za najfinejšo vezavo z upogljivimi platnicami pa 3 K 20 vin.

Prodaja se v »Katoliški bukvarni«

Naročajte „Slovenca“!

Mesarskega vajenca

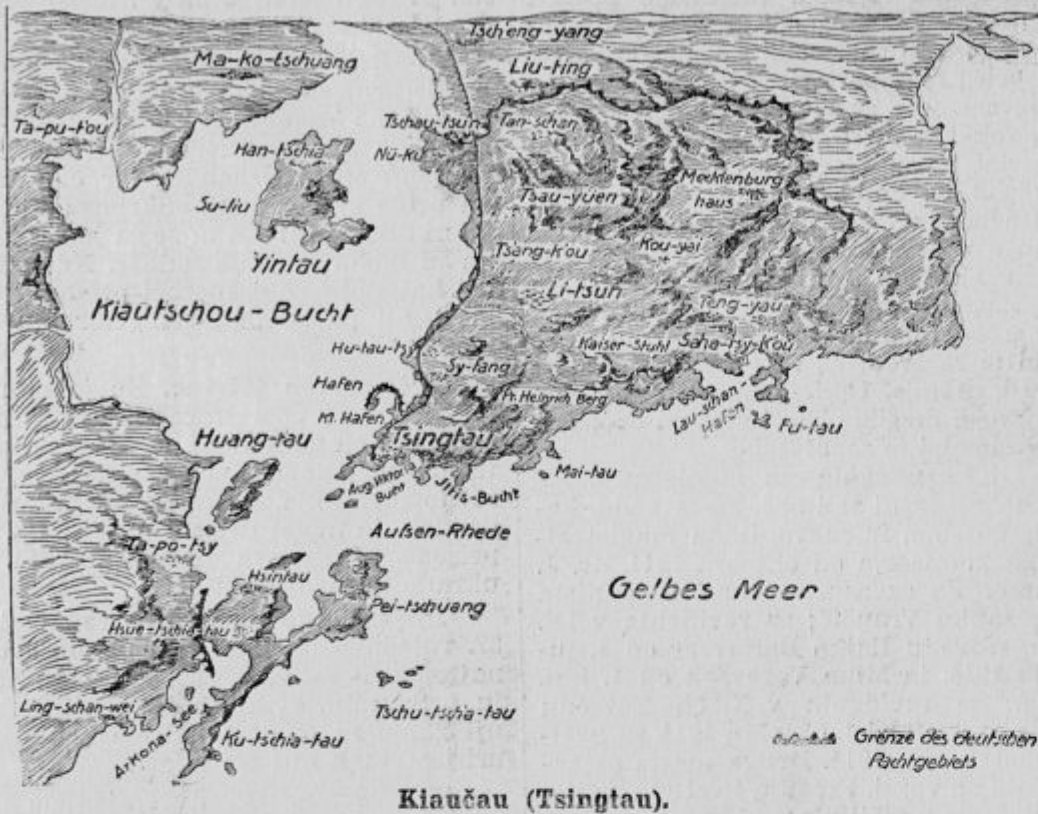
sprejme takoj mesarski mojster Anton Weitzer, pošta Železna Kapla, Koroško. 3000

A. & E. Skaberné, Ljubljana, Mestni trg 10

Specialna trgovina za pletenine in trikotažo. 395

Velika zaloga različnega perila za vojake iz čiste volne in velblodje dlake in sicer: snežne kučme, sviterji, telovniki, triko-jopice, srajce, in spodnje hlače, nogavice, sliperji, dokolenice, rokavice, različni ščitniki za vrat, prsa, kolena itd.

Odeje iz velblodje dlake. Tetra perilo. Spalne vreče. Plašči in predpasniki za strežnice rdečega križa. Volna za pletiti.

Kiaučau (Tsingtau).

Opozarjamo pri nakupu vsakovrstnega oblačila za dame, gospode in otroke na

edino moderno domače podjetje te stroke tovarno P. Kozina & Ko. v Trzinu. Trvd-

ka ima v Ljubljani, Breg 20, veliko zalogo samolastnih, najboljših in za vsako

nogo prilečnih izdelkov. Cene, ker je blago naravnost iz tovarne, brez konkurence.

„BALKAN“

trgovska, špedicijska in komisijska delniška družba
podružnica LJUBLJANA
Dunajska cesta 33 (Centrala: TRST) Telefon št. 100

Zmerne cene.

Naročila sprejema tudi blagovni oddelek Jadranske banke.

Točna postrežba.

Izdaja konzorcij „Slovenca“.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Odgovorni urednik: Jožef Gostinčar, državni poslanec.

Suhe gobe

kupi po najvišji ceni
J. Dolinar, Smlednik.

2802 5

Odda se za november termin v Sp. šiški, Celovska cesta št. 76 2085

velik lokal za prodajalno
velik lokal za skladišče
velika vinska klet

z 18 uporabnimi vinskimi sodi od 18—50 Hklt. Oddajo se vsi prostori skupaj ali posamezno. Več se izve v pisarni g. Ivana Kneza v Ljubljani.

Dober in zanesljiv
trgovski **sotrudnik**

se sprejme takoj pri trdki Martin Plut, Črnomelj, Dolenjsko. 3015 3

Proda se:

„Rimski Katolik“ vsi letniki,
„Katoliški Obzorik“ vsi letniki,
„Cas“ prvi štirje letniki.
Kje, pove uprava lista pod št. 3016.

Varuh dojenčkov

165

Sladni čaj znamka »Sladin« je rešil dojenčke, pri katerih so druga otroška redilna sredstva odklela. Vzgojenje s Sladinom je polovico cenejši. Prihrani se tudi na mleku in sladkorju. 1/4 kg zavoj stane 60 vin. in se dobi tudi pri trgovcih. Po pošti 5 zavojev 4 K franko pri izdelovalcu, lekarnarju Trnkoczy zraven rotovža v Ljubljani. Njegova žena je vzgojila s Sladinom 8 zdravih otrok. Na stotine mater to vzgojenje, posnema z najboljšim uspehom. Za odrasle je Sladin edini zajtrk, kateri daje kri, moč, mirne živce, zdravje. Je polovico cenejši kakor vsak drug zajtrk in prihrani tudi na mleku, sladkorju. Za bolne je Sladin izvir zdravja. Glavne zaloge na Dunaju: v lekarnah Trnkoczy, Schönbrunnerstrasse 109, Raudeckplatz 4, Josefstadtstrasse 25. V Gradcu: Sackstrasse 4. V Trstu, drogerija I. Camauli Giov. di Quardiella 703; v Gorici Mazzoli E. trgovci; v Celju Hočvar, trgovci; v Celovcu Hauser, lekarnar; v Mariboru König, lekarnar 109